

ЧРЕЗ**ГОСПОЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА****ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ****НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ****ДО****ГОСПОЖА ДЕНИЦА САЧЕВА****МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**12²²
спис**ВЪПРОС**

от Константин Попов – народен представител от парламентарната група на ПП ГЕРБ
и председател на Комисията по отбрана на 44-то Народно събрание

На основание чл.90, ал.1 от Конституцията на Република България и чл. 95, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям въпрос

ОТНОСНО: Изплащане на регламентирана финансова подкрепа по Закона за хората с увреждания на определена категория военноинвалиди.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Влезният в сила на 1 януари 2019 г. Закон за хората с увреждания регламентира правото на месечна финансова подкрепа за хората с увреждания, което е значителна социална стъпка и грижа на държавата за по-достоеен живот на тази категория граждани на Република България. Заложената в чл. 70 месечна подкрепа е разделена в пет категории в процент към установената линия за бедност, като в т.1, т.2 и т.3 същата се определя от степента на увреждане без разлика условията на придобиването и, професионална област и вид на получавана пенсия:

1. от 50 до 70,99 на сто степен на увреждане - в размер 7 на сто;
2. от 71 до 90 на сто степен на увреждане - в размер 15 на сто;
3. над 90 на сто степен на увреждане - в размер 25 на сто;

В т. 4 и т.5 помощта се определя не само от степента на увреждане (90 на сто с определена чужда помощ), но и от вида на получаваната пенсия за инвалидност:

- в т.4 - лица с пенсия за инвалидност поради общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест - 30 на сто от линията на бедност;

- в т.5 - получаващите социална пенсия за инвалидност - 57 на сто от линията на бедност.

Установеният регламент по т.4 и т.5 има за цел чрез механизма на финансова подкрепа, при сравнително еднакви нужди (нужда от чужда помощ), да бъдат по-добре подпомогнати хората получаващи социална пенсия за инвалидност, базата за изчисление на която е социалната пенсия за старост (в момента 134,72 лв., а от 1.07.2020 г. 141 лв.). В тази категория попадат и военноинвалиди - български граждани с увреждания, на които Кодексът за социално осигуряване (чл. 85) определя право на пенсия, като процент от социалната пенсия за старост, ако същите са заболели или пострадали през време или по повод на наборната военна служба или службата в запаса или в резерва и не са били социално осигурени.

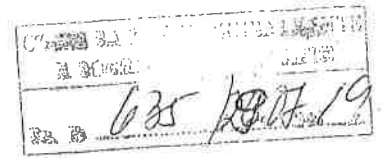
От редица сигнали до мен установявам, че при изплащането на финансовата помощ, военноинвалидите с 90 на сто увреждания с придружител се третират не по т.5 на чл. 70, а по т.3, което значително ги ощетява. Нещо повече. Независимо, че са с установена необходимост от придружител и отговарят на изискването за получаване на социална пенсия, те дори са по-ощетени и от лицата с увреждания по т.4, които също са с 90 на сто увреждания и придружител. По същия повод Комисията по труда, социална и демографска политика на Народното събрание е препратила писмо по компетентност до Министерството на труда и социалната политика от 18.06.2019 г., като на 23. 07.2019 г. е върнат отговор изх. № 62-69 (приложен) до председателя на Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите (с копие до председателя на Комисията по труда, социална и демографска политика) подписано от заместник-министър Султанка Петрова, с което е обоснована правилността на решението, помощта да се изплаща по т. 3. За съжаление според редица професионални, включително и правни мнения, аргументите в отговора не са безспорни по смисъла на Закона за хората с увреждания, който за лицата по чл. 70, т.5 поставя само едно условие - получаване на социална пенсия за инвалидност. Бих искал също така, предвид някои изложени в отговора аргументи да отбележа, че основната част от лицата с военна инвалидност са получили уврежданията си по време на наборната военна служба, т.е. при носенето на задължителната двегодишна военна служба на държавата непосредствено след навършване на 18 г. Те няма как да имат предварителен трудов стаж, били са без право на друг избор по отношение на всеобщата тогава военна повинност и са подлежали на цялата строгост на Закона в случай на отклонение от нея. Липсата на осигурителен стаж определя и заложената в Кодекса за социално осигуряване социална пенсия за старост, като база на военноинвалидната пенсия, което на практика означава, че последната е социална пенсия за инвалидност.

Във връзка с това настоятелно Ви моля да бъде отново разгледан въпросът и бъда информиран за становището Ви. Моля също така отговорът да бъде предоставен в писмен вид.

Използвам случая да Ви честитя Новата 2020 г. Пожелавам Ви здраве, щастие и успехи!

С уважение,

КОНСТАНТИН ПОП
НАРОДЕН ПРЕДСТА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА І
ПРИ 44-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изм.№ 62 - 69
23. 07. 2019

ДО

Г-Н ПЕТЪР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪЮЗА НА
ВОЕННОИНВАЛИДИТЕ
И ВОЕННОПОСТРАДАЛИТЕ
УЛ. „ХРИСТО БЕЛЧЕВ“ № 21,
ГР. СОФИЯ 1000

КОПИЕ: Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

На Ваш изх № ПП-930-00-13/18.06.2019 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с Ваше писмо до Комисията по труда, социалната и демографската политика към Народното събрание, препратено по компетентност до Министерството на труда и социалната политика (МТСП), относно начина на определяне на месечната финансова подкрепа, регламентирана в Закона за хората с увреждания (ЗХУ), Ви информирам следното:

ЗХУ регламентира обществените отношения, свързани с упражняване на правата на хората с увреждания в Република България, включително и видовете социални плащания за хората с увреждания на територията на страната (финансова подкрепа за хората с увреждания по чл. 69 от ЗХУ).

Проектът на посочения по-горе нормативен акт е разработен от междуведомствена работна група с широка представителност и с активното участие на всички заинтересовани страни, в т.ч. и на неправителствения сектор, имащ отношение към регламентираните обществени отношения. Благодарение на провежданите в различен формат дебати се постигна сближаване на позициите по всички основни положения на новото законодателство, с цел да се изгради модел, който в максимална степен да удовлетворява исканията на хората с увреждания и същевременно да отговаря на изискванията на ратифицираната Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания. Новият правен формат и заложените в него параметри са резултат от обществен консенсус, при съобразяване с реалните бюджетни възможности. В хода на разработването на ЗХУ бяха възприети предложенията по отношение на подкрепящите и насърчителните мерки, на

стриктното придържане към индивидуалния подход при определяне на потребностите на нуждаещите се.

Следва да отбележа, че по своята правна същност финансовата подкрепа по ЗХУ е вид социално плащане, което има за цел да подкрепи определени групи лица при конкретни нормативно определени изисквания.

Месечната финансова подкрепа е първият компонент на финансовата подкрепа и представлява определена сума, съобразно степента на увреждане, която се отпуска по регламентираните в чл. 70 от ЗХУ размери и при съобразяване на регламентираните условия. База за изчисляване на размера на подкрепата е линията на бедност, установена за страната за съответната година. Размерът на линията на бедност за 2019 г. е 348 лв., с което бележи ръст от 8,4 % в сравнение с предходната година. В сравнителен аспект, в Закона за интеграция на хората с увреждания (отм.) размерът на месечната добавка за социална интеграция бе определян като процент от гарантирания минимален доход, който към настоящия момент е в размер на 75 лв. Предлагаият нов подход в ЗХУ отговаря на динамично променящата се икономическа среда и поставя преобладаваща част от правоимащите лица в по-добро финансово положение.

Месечната финансова подкрепа представлява преобразуване на отпусканата месечна добавка за социална интеграция за транспортни услуги, за информационни и телекомуникационни услуги, за обучение, за диетично хранене и лекарствени продукти и за достъпна информация, както и на изплащаните на правоимащите лица социални пенсии за инвалидност в размер 25 на сто към друг вид пенсия.

В тази връзка в съответствие с новата правна рамка бе осъществена трансформация на социалните пенсии за инвалидност, изплащани към друг вид пенсия от Националния осигурителен институт (НОИ) в размер 25 на сто, в месечна финансова подкрепа. Считано от 01 януари 2019 г., този вид пенсии бяха служебно прекратени от НОИ, след което институцията изпрати на всеки засегнат пенсионер писмено разпореждане с размера на пенсията, която остава дължима. Прекратените по този ред пенсии вече са част от новата месечна финансова подкрепа, която се изплаща от Агенцията за социално подпомагане. Изплащането на останалите дължими от 01 януари 2019 г. пенсии се извършва по установения ред. Прекратяването не засяга социалните пенсии за инвалидност, които се изплащат като самостоятелна пенсия на лицата. В случая не е налице отнемане на права или редуциране на размер на вече предоставена подкрепа, а трансформиране на конкретен вид подкрепа, която държавата оказва на определени групи при законово определени условия, с което се променя правната природа на съответния социален инструмент.

Следва да се има предвид, че от 1 януари 2017 г. влизат в сила съществени изменения на текстове в Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД), направени чрез приемане на текстове в ПЗР от Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2017 г. Съгласно чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД на родители (осиновители) се предоставят месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, независимо от доходите на семейството, при условие че детето живее постоянно в страната и не е настанено за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. Размерите на тези помощи се определят ежегодно със ЗДБРБ, в зависимост от степента на увреждането или степента на намалената работоспособност и в съответствие с предназначението им, като не могат да бъдат по-ниски от предходната година. Месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане целят да подпомогнат семействата в отглеждането на децата с трайни увреждания в семейна среда и тяхното социално включване. До приемането на цитираните изменения, съгласно ЗДБРБ за 2016 г., размерът на месечната добавка за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД е в размер на 240 лв. От 2017 г. се отчита сериозен ръст в размера на месечните помощи, като е дефинирана месечна сума от 930 лв. за отглеждане на дете с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност. След

навършване на 18-годишна възраст правоимащите лица могат да упражнят правото по чл. 69, ал. 1 от ЗХУ, като в действителност размерът на този вид финансова подкрепа се оказва в пъти по-нисък от отпускания до този период размер по чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД.

С цел да бъде компенсирана съществената диференциация в сумите, предоставяни в подкрепа на хората с трайни увреждания след навършване на 18-годишна възраст по реда на ЗХУ, бе осъществена посочената по-горе трансформация, при съобразяване в процентно съотношение с линията на бедност, предвид ежегодното индексирание на този монетарен показател.

Определянето на групите лица по чл. 70 от ЗХУ е съобразено с действащото законодателство в областта на здравеопазването. В допълнение, в процеса на разработване на новата правна рамка постъпиха и бяха възприети предложенията относно въвеждането на нови целеви групи, в обхвата на които да рефлектира като нормативно условие конкретен вид отпускната пенсия.

Предвид горното, при определянето на размера на месечната финансова подкрепа се вземат предвид степента на увреждане, а в хипотезите на чл. 70, т. 4 и 5 от закона, законодателят е предвидил, като релевантно условие и вида на пенсията, получавана от лицето към момента на отпускане на месечната финансова подкрепа, което предпоставя интензитета на подкрепата.

Съгласно българското законодателство хората с увреждания могат да ползват правата си след освидетелстването им от органите на медицинската експертиза в Република България и при условие, че пребивават на територията на страната. Основен принцип в законодателството е, че правата на лицата се преценяват съгласно действащите правила и разпоредби. Този принцип се прилага и в социалноосигурителното законодателство, поради което пенсиите се отпускат на основание действащите към момента на пенсионирането норми.

Кодекса за социално осигуряване (КСО) е основният нормативен акт, в който са уредени условията за получаване на пенсия, в т.ч. на повече от една пенсия, както и изискванията, на които следва да отговарят лицата, при съобразяване с поставяне в по-благоприятната ситуация и зачитане на личния избор. В глава шеста, раздел IV от КСО се разграничават пет вида пенсии, които не са свързани с трудова дейност. Разпоредбите на чл. 85 и чл. 86 от КСО посочват условията, на които трябва да отговарят лицата, имащи право на пенсия за военна инвалидност, респективно размера на пенсията, а в чл. 90а е уредено правото на лицата на социалната пенсия за инвалидност. Съгласно разпоредбата на чл. 86 от КСО размерът на пенсията за военна инвалидност се определя в процент от социалната пенсия за старост (СПС), като:

1. За редници и сержанти с трайно намалена работоспособност над 90 на сто е 150 на сто от СПС, за редници и сержанти с трайно намалена работоспособност 71 - 90 на сто е 140 на сто от СПС, за редници и сержанти с трайно намалена работоспособност 50 - 70,99 на сто е 115 на сто от СПС.

2. За офицери с трайно намалена работоспособност над 90 на сто е 160 на сто от СПС, за офицери с трайно намалена работоспособност 71 - 90 на сто е 150 на сто от СПС, за офицери с трайно намалена работоспособност 50 - 70,99 на сто е 120 на сто от СПС.

В сравнение с останалите пенсии за инвалидност, пенсиите за военна инвалидност се определят с най-висок процент от СПС.

Когато лицата, на които се отпуска пенсия за военна инвалидност, са били осигурени за всички осигурени социални рискове или само за трудова злополука или професионална болест преди постъпването им на наборна служба или на служба в запаса, размерът на пенсията за военна инвалидност се определя както при пенсията за трудова злополука или професионална болест, ако това е по-благоприятно за тях.

Освен това пенсията за военна инвалидност може да се изплаща към всеки вид пенсия, която лицето получава. В чл. 101, ал. 4 от КСО е изрично предвидено, че военноинвалидите при навършване на възрастта по чл. 68 от КСО получават пълния размер на определените им две пенсии - пенсия за военна инвалидност и пенсия за

осигурителен стаж и възраст.

Необходимо е да се има предвид и разпоредбата на § 6, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби на КСО, която предвижда, че при навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО, военноинвалидите имат правото да получават отпуснатите им пенсии в пълен размер, без да се прилага разпоредбата на § 6, ал. 1 ПЗР на КСО, която ограничава максималния размер на получаваните една или повече пенсии, без добавките към тях, т.е. по отношение на тях не се прилага и т. нар. „таван на пенсиите“.

Съгласно разпоредбата на чл. 90а от КСО право на социална пенсия за инвалидност имат лицата, навършили 16-годишна възраст, с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане повече от 71 на сто, на които не е отпусната друга пенсия, включително от друга държава. В чл. 101, ал. 1, т. 4 от КСО също е предвидено, че социалната пенсия за инвалидност не може да се получава с друг вид пенсия. Това е така, тъй като предназначението на социалните пенсии е да осигурят финансова подкрепа на хора, които не са придобили право на друг вид пенсия, свързана с приноса в осигуряването.

От изложеното е видно, че лицата, получаващи социална пенсия за инвалидност, за разлика от военноинвалидите, не могат да получават и друга пенсия.

Освен това военноинвалидите и военнопострадалите ползват допълнителни права, предвидени в специален закон - Закона за военноинвалидите и военнопострадалите. Те имат право на отдых до 15 дни веднъж годишно и профилактика и рехабилитация до 30 дни общо два пъти годишно в почивните бази и болничните бази по балнеология, рехабилитация и профилактика към Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването и „Профилактика, рехабилитация и отдых“ - ЕАД, като заплащат 25 на сто от стойността им (разликата до пълната стойност е за сметка на държавния бюджет); имат право на безплатно пътуване с превозните средства за обществен превоз на пътници; настаняват се с предимство в специализираните институции за социални услуги; ползват с предимство услугите на социалния патронаж, като заплащат 30 на сто от размера на определената такса (останалата част от разходите е за сметка на бюджета на общината); имат право на месечна целева помощ за телефонни услуги в размер 20 на сто от гарантирания минимален доход и други.

Бих искал да подчертая, че при нормативното определяне на размера на месечната финансова подкрепа е взета под внимание необходимостта от оказване на подкрепа за най-уязвимите лица. В тази връзка и предвид гореизложеното, хората с трайни увреждания, които получават пенсия за военна инвалидност по реда на КСО, попадат в обхвата на регламентираната месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 3 от ЗХУ.

Уверявам Ви, че МТСП продължава да работи в посока усъвършенстване на действащата нормативна уредба в областта на правата на хората с увреждания, провеждайки активен диалог в търсене на рационални решения с представителите на всички заинтересовани страни, в т.ч. подобряване и оптимизиране на процесите, поради което активната гражданска позиция и мнение са от съществено значение.

23.7.2019 г.

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЕ

X

БИСЕР

Министър

Signet

За

св...

8/17.07.2019